

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็น 4 ตอน ตามลำดับ ดังนี้

- ตอนที่ 1 ผลการสำรวจความต้องการและความคิดเห็นในการพัฒนาหลักสูตร
- ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาหลักสูตร
- ตอนที่ 3 ผลการประเมินหลักสูตรก่อนนำไปทดลองใช้
- ตอนที่ 4 ผลการทดลองใช้หลักสูตร

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
E_1	แทน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทเรียนหน่วยย่อยคิดเป็นร้อยละ
E_2	แทน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ
ΣX	แทน	คะแนนรวมของผู้เรียนจากการทำกิจกรรมการเรียนรู้
ΣF	แทน	คะแนนรวมของผู้เรียนจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน
n	แทน	จำนวนนักเรียน
A	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังจบบทเรียนแต่ละหน่วย
B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังจบบทเรียนแต่ละหน่วย
t	แทน	ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตเพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

ตอนที่ 1 ผลการสำรวจความต้องการและความคิดเห็นในการพัฒนาหลักสูตร

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2544 กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน ภูมิปัญญาและแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นโดยสอดคล้องกับบริบทของแต่ละท้องถิ่น และเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและจากการศึกษากระบวนการพัฒนาหลักสูตร พบว่าการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับห้องเรียนเป็นบทบาทของสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยได้ศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และครูผู้สอนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการสำรวจข้อมูลเพื่อการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐานและการศึกษาความต้องการและความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ปราชญ์ชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษา และครูผู้สอนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พิษสมุนไพรรักษาในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองนักเรียนที่ต้องการและมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พิษสมุนไพรรักษาในท้องถิ่น (จำนวน 9 คน)

N = 9

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	3	33.33
หญิง	6	66.67
2. อายุ		
31-40 ปี	2	22.23
41-50 ปี	4	44.44
51 ปีขึ้นไป	3	33.33

จากตารางที่ 4.1 ข้อมูลพื้นฐานการสอบถามนักเรียน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 เพศหญิง จำนวน 6 คน ร้อยละ 66.67 สำหรับอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 22.23 และอายุ 41-50 ปี มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 44.44 และอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลพื้นฐานผู้ตอบแบบสอบถามความต้องการและความคิดเห็นของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น
(ปราชญ์ชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษา รวมจำนวน 20 คน)

N = 20

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. อาชีพ		
รับราชการ	2	10.00
เกษตรกร	13	65.00
ค้าขาย	3	15.00
รับจ้าง	2	10.00
2. เพศ		
ชาย	13	65.00
หญิง	7	35.00

จากตารางที่ 4.2 ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามของผู้ปกครองนักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษา พบว่า มีอาชีพรับราชการจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 อาชีพเกษตรกร จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 65.00 อาชีพค้าขาย จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00 และอาชีพรับจ้าง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 และแยกเป็นเพศชาย จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 65.00 เพศหญิง จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 35.00

ตารางที่ 4.3 ข้อมูลพื้นฐานผู้ตอบแบบสอบถามความต้องการและความคิดเห็นในการพัฒนาหลักสูตร
บูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 (ครูจำนวน 6คน)

N = 6

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	1	16.67
หญิง	5	83.33
2. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้		
ภาษาไทย	1	16.67
คณิตศาสตร์	1	16.67
วิทยาศาสตร์	1	16.67
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	1	16.67
สุขศึกษาและพลศึกษา	1	16.66
ศิลปะ	-	-
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	1	16.66
ภาษาต่างประเทศ	-	-
3. ประสบการณ์ที่สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2		
11-15 ปี	1	16.67
16-20 ปี	2	33.33
21 ปี ขึ้นไป	3	50.00

จากตารางที่ 4.3 ข้อมูลพื้นฐานผู้ตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า เป็นเพศชาย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 เพศหญิง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ละ 1 คน แต่ไม่มีครูกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศและกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และประสบการณ์ที่สอนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า สอน 11-15 ปี มีจำนวน 1 คน ซึ่งมีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 16.67 รองลงมา 16-20 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และ และสอน 21 ปีขึ้นไป มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองนักเรียนที่เคยรับประทานสมุนไพร

N = 9

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เคยรับประทาน	9	100
ไม่เคยรับประทาน	0	0

จากตารางที่ 4.4 ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 9 คนที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า ทุกคนเคยรับประทานสมุนไพร คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองที่มีความคิดเห็นว่าเป็นชุมชนมีพืชสมุนไพร

N = 9

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
มี	9	100
ไม่มี	0	0

จากตารางที่ 4.5 จำนวนร้อยละของผู้ปกครองนักเรียนที่มีความคิดเห็นว่าเป็นชุมชนมีพืชสมุนไพร พบว่า ผู้ปกครองตอบมี คิดเป็นร้อยละ 100 โดยให้บอกว่า พืชสมุนไพรในชุมชนพบได้ทั่วไปตามบ้านเรือนของคนในชุมชน แต่พบมากที่สุดที่แหล่งเรียนรู้สวนสมุนไพรวัดเทพาลัย

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองนักเรียนที่ต้องการให้บุตรหลานศึกษาเรื่องพืชสมุนไพรในท้องถิ่น

N = 9

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ต้องการ	9	100
ไม่ต้องการ	0	0

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่ต้องการให้บุตรหลานศึกษาเรื่องพืชสมุนไพร คิดเป็นร้อยละ 100 โดยให้เหตุผลว่า เพื่อเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เพื่อให้มีความรู้เพิ่มเติมจากในห้องเรียน อยากให้นักเรียนได้นำความรู้เรื่องพืชสมุนไพร อยากให้นักเรียนได้นำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวันและหันมารับประทานพืชผักสมุนไพรมากขึ้น

ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองที่มีความคิดเห็นว่าพืชสมุนไพรในท้องถิ่นสามารถนำมาพัฒนาเป็นหลักสูตรบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้

N = 9

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ได้	9	100
ไม่ได้	0	0

จากตารางที่ 4.7 ผู้ปกครองที่มีความคิดเห็นว่า เรื่องพืชสมุนไพรในท้องถิ่นสามารถนำมาพัฒนาเป็นหลักสูตรบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ คิดเป็นร้อยละ 100 โดยให้เหตุผลว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย นำแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาให้นักเรียนได้ศึกษาจากสถานที่เรียนรู้นอกห้องเรียนและเป็นสถานที่จริง และจะเป็นการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาได้ด้วย

ตารางที่ 4.8 จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองที่ต้องการให้บรรจุเนื้อหาสาระเกี่ยวกับพืชสมุนไพรในท้องถิ่นไว้ในหลักสูตรบูรณาการ

N = 9

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับพืชสมุนไพร	9	100.00
2. พืชสมุนไพรใกล้ตัว	9	100.00
3. คุณค่าของพืชสมุนไพร	9	100.00
4. การตลาดและการจัดจำหน่าย	9	100.00
5. อื่นๆ	9	100.00

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ผู้ปกครอง มีความต้องการบรรจุเนื้อหาสาระเกี่ยวกับพืชสมุนไพรในท้องถิ่นไว้ในหลักสูตรบูรณาการ โดยเนื้อหาสาระที่ต้องการให้บรรจุลงในหลักสูตรบูรณาการ คือ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับพืชสมุนไพร พืชสมุนไพรใกล้ตัว คุณค่าของพืชสมุนไพร การตลาดและการจัดจำหน่าย คิดเป็นร้อยละ 100.00 ทุกเรื่อง ส่วนเรื่องอื่นๆที่ต้องการให้บรรจุลงในหลักสูตรอีก เช่น การแปรรูปสมุนไพร

ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองในการศึกษาหลักสูตรบูรณาการเกี่ยวกับ
พืชสมุนไพรในท้องถิ่น ด้านวัตถุประสงค์

N = 9

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น	9	100.00
2. เพื่อนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	9	100.00
3. เพื่อให้บุตรหลานรู้คุณค่าของพืชสมุนไพร	8	88.88
4. เพื่อให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น	9	100.00
5. อื่นๆ	4	44.44

จากตารางที่ 4.9 พบว่า เหตุผลที่ผู้ปกครองต้องการให้บุตรหลานเรียน เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น มากที่สุด คือ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น เพื่อนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และเพื่อให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ทุกประเด็น รองลงมา ได้แก่ เพื่อให้บุตรหลานรู้คุณค่าของพืชสมุนไพร จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 88.88 และอื่นๆ ได้แก่ การนำความรู้ไปเผยแพร่ แก่ผู้อื่น เพื่ออนุรักษ์ภูมิปัญญาไทย น้อยที่สุด จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 44.44

ตารางที่ 4.10 จำนวนและร้อยละความต้องการของผู้ปกครองที่ต้องการให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้
เกี่ยวกับพืชสมุนไพรในท้องถิ่น

N = 9

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เชิญวิทยากรหรือปราชญ์ภูมิปัญญาด้านพืชสมุนไพรมาให้ความรู้	8	88.88
2. นำนักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสมุนไพร	9	100.00
3. อื่นๆ	4	44.44

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ผู้ปกครองที่ต้องการให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับพืชสมุนไพรในท้องถิ่น ด้วยวิธีนำนักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับพืชสมุนไพรในท้องถิ่น มากที่สุด จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมา ได้แก่ เชิญวิทยากรหรือปราชญ์ภูมิปัญญาด้านพืชสมุนไพรในท้องถิ่น จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 88.88 และอื่นๆ เช่น จัดทำโครงการ น้อยที่สุด จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 44.44

ตารางที่ 4.11 จำนวนและร้อยละความต้องการของนักเรียนในการวัดผลประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับพืชสมุนไพรในท้องถิ่น

N = 9

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. การปฏิบัติจริง	9	100.00
2. การทดสอบ	9	100.00
3. การตรวจสอบ	8	88.88
4. การสอบถาม	8	88.88
5. การสัมภาษณ์	5	55.55
6. การสังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียน	9	100.00
7. แฟ้มสะสมผลงาน	6	66.66
8. นักเรียนประเมินตนเอง	8	88.88
9. ผู้ปกครองและเพื่อนเป็นผู้ร่วมประเมิน	6	66.66

จากตารางที่ 4.11 พบว่า นักเรียนต้องการให้มีการวัดผลประเมินผลด้วยวิธีการปฏิบัติจริง การทดสอบ และการสังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียน มากที่สุดเท่ากันทั้ง 3 ประเด็น จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมา ได้แก่ การตรวจสอบ การสอบถาม และนักเรียนประเมินตนเอง พบเท่ากันคือ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 88.88 ผู้ปกครองและเพื่อนเป็นผู้ร่วมประเมินและวิธีการทำแฟ้มสะสมงาน พบเท่ากัน คือ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 66.66 ส่วนการสัมภาษณ์พบน้อยที่สุด จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 55.55

ตารางที่ 4.12 ระดับความต้องการและความคิดเห็นของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตร
แบบบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น
(ปราชญ์ชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษา)

N = 20

ข้อที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นมีเนื้อหาสาระที่สัมพันธ์สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนในปัจจุบัน	4.80	0.41	มากที่สุด
2	แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นสามารถนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนในปัจจุบัน	4.90	0.31	มากที่สุด
3	หลักสูตรบูรณาการเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	4.55	0.51	มากที่สุด
4	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรบูรณาการมีส่วนทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และรักท้องถิ่น	4.70	0.47	มากที่สุด
5	หลักสูตรบูรณาการเน้นพัฒนากระบวนการคิดเกี่ยวกับทรัพยากรในท้องถิ่นทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และรู้จักชุมชนตามสภาพจริง	4.60	0.50	มากที่สุด
6	ผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรในท้องถิ่นสามารถส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นในด้านการเป็นวิทยากรและสื่อการเรียนรู้	4.75	0.44	มากที่สุด
7	การศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นทำให้นักเรียนมีความสุขและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น	4.85	0.37	มากที่สุด
8	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรบูรณาการทำให้ผู้เรียนเกิดความรัก ห่วงแหน และเห็นความสำคัญของทรัพยากรในท้องถิ่น	4.75	0.44	มากที่สุด

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
9	ผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรในท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการร่วมพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น	4.70	0.47	มากที่สุด
10	แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สามารถนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นหลักสูตรบูรณาการ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้	4.60	0.50	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยโดยรวม		4.72	0.22	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ความต้องการและความคิดเห็นพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของปราชญ์ชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยรวมทุกรายการในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = .22) เมื่อพิจารณาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 แยกเป็นรายข้อ พบว่า ทุกรายการมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.13 ระดับความต้องการและความคิดเห็นของครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
ในการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น

N = 6

ข้อที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการจะต้องมีเนื้อหาสาระที่สัมพันธ์สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น	4.67	0.52	มากที่สุด
2	หลักสูตรบูรณาการจะต้องมีการจัดกิจกรรม การเรียนรู้เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ ในท้องถิ่นโดยเฉพาะเจาะจง	4.83	0.41	มากที่สุด
3	หลักสูตรบูรณาการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมและรับผิดชอบ ต่อการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยการร่วมจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น	4.83	0.41	มากที่สุด
4	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักสูตรบูรณาการทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์	4.67	0.52	มากที่สุด
5	หลักสูตรบูรณาการเป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมการพัฒนากระบวนการคิดเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและการนำภูมิปัญญามาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด	4.50	0.55	มากที่สุด
6	หลักสูตรบูรณาการเป็นหลักสูตรที่เน้นทักษะการฝึกปฏิบัติ และกระบวนการกลุ่มของผู้เรียน	4.83	0.41	มากที่สุด
7	หลักสูตรบูรณาการเป็นการนำแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อันจะทำให้ นักเรียนมีความสุขและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุด	4.83	0.41	มากที่สุด

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

N = 9

ข้อที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
8	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรบูรณาการที่ทำให้ผู้เรียนมีจิตสำนึก รัก ห่วงแทนและภาคภูมิใจเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.83	0.41	มากที่สุด
9	ครู ผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรในท้องถิ่นบูรณาการมีบทบาทสำคัญใน การร่วมพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ เรื่องพืชสมุนไพรในท้องถิ่น	4.83	0.41	มากที่สุด
10	แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในท้องถิ่น สามารถนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นหลักสูตรบูรณาการ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้	4.67	0.52	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยโดยรวม		4.75	0.15	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ความต้องการและความคิดเห็นพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ เรื่องพืชสมุนไพรในท้องถิ่น ของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูผู้สอนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยรวมทุกรายการในระดับมากที่สุด (\bar{X} =4.75, S.D.=.15) เมื่อพิจารณาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 แยกเป็นรายข้อ พบว่า ทุกรายการมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาหลักสูตร

ในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้ยกร่างหลักสูตร บูรณาการโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participation Action Research : PAR) เพื่อประชุมระดมความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ ในการยกร่างหลักสูตรท้องถิ่นแบบบูรณาการ โดยมี ผู้ทรงคุณวุฒิในการยกร่างหลักสูตร จำนวน 20 คน ซึ่งประกอบด้วย 1) ศึกษานิเทศก์ 2) ตัวแทนครูที่ สอนระดับประถมศึกษาปีที่ 2 3) ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา และ 4) ผู้ปกครองนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 2 ได้ผลการพัฒนาหลักสูตร พบว่า สมุนไพรที่พบในชุมชน ซึ่งพบมากที่แหล่งเรียนรู้ สวนสมุนไพรวัดเทพาลัย

ควรสนับสนุนให้มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสมุนไพร โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน เพื่อให้เยาวชนรู้จักพืชสมุนไพร เห็นความสำคัญของพืชสมุนไพร และสามารถ นำเอาพืชสมุนไพรไปประกอบอาหารเพื่อส่งเสริมสุขภาพได้

วัดเทพาลัยได้รับการคัดเลือกเป็นวัดโครงการสวนสมุนไพรดีเด่นระดับชาติในปีพ.ศ. 2551 ด้านการเผยแผ่พระศาสนา ได้ตั้งสถานวิทยุเผยแผ่ธรรมะ ปี พ.ศ. 2547 และวิทยุออนไลน์ทางระบบ อินเทอร์เน็ตเป็นศูนย์การเรียนรู้สมุนไพรและภูมิปัญญาชาวบ้าน ดำเนินกิจกรรมตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ให้สามารถนำไปใช้ในชุมชน เช่น ทำน้ำมันไปโอดีเซล ทำน้ำส้มควันไม้ การเพาะชำ กล้าไม้ ทำปุ๋ยชีวภาพหลากหลายสูตร ปลูกป่า มีผู้สนใจไปศึกษาดูงานสม่ำเสมอ ดังนั้นหากพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้แหล่งเรียนรู้สมุนไพรในชุมชนผสมผสานกับศาสตร์ต่างๆ จะสามารถทำให้นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาในบทเรียนได้อย่างลึกซึ้ง นักเรียนเกิดความสนใจในบทเรียนมากขึ้นได้

องค์ประกอบของหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ประกอบด้วย

1. หลักการของหลักสูตร

หลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เป็นไปตามแนวนโยบาย ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยปรับปรุงรายละเอียดของเนื้อหาได้เหมาะสมกับ สภาพความต้องการของผู้เรียนและความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพร ในท้องถิ่น ได้บูรณาการเนื้อหาสาระทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามแนวทางของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยมีกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นแกนหลัก และบูรณาการร่วมกับอีก 7 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สุขศึกษาและพลศึกษา การงานอาชีพและเทคโนโลยี ศิลปะ และภาษาต่างประเทศ

เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปตามหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นไปตามจุดมุ่งหมายจึงกำหนดหลักการของหลักสูตรบูรณาการฉบับนี้ไว้ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านตะคร้อ (มิตรภาพ 4) ตำบลเทพาลัย อำเภอดง จังหวัดนครราชสีมา เป็นหลักสูตรบูรณาการที่ใช้สาระท้องถิ่น ซึ่งในที่นี้คือ “พืชสมุนไพรในท้องถิ่น” เป็นแกนการสอน โดยนำสาระการเรียนรู้ตามกรอบของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 เข้ามาผนวกในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ อย่างไรก็ตามสาระแกนหลักของหลักสูตรนี้จะเป็น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และมีการเชื่อมโยงกับสาระอื่น

2. เป็นหลักสูตรที่จัดทำขึ้นจากผลการศึกษาเรื่องแนวทางการจัดการเรียนรู้สมุนไพรในวัดเทพาลัยเพื่อการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลเทพาลัย อำเภอดง จังหวัดนครราชสีมา เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้เรื่องสมุนไพรในท้องถิ่น โดยสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของนักเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตร

3. เป็นหลักสูตรที่มุ่งให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ รวมตลอดถึงทักษะที่เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นสมุนไพรในท้องถิ่น และสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม

4. เป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาที่สอดคล้อง เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น และมีการนำทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์

2. จุดหมายของหลักสูตร

หลักสูตรบูรณาการนี้ มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย พัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ ซึ่งกำหนดจุดมุ่งหมายเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนั้นจึงกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไว้ ดังนี้

1. นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และประสบการณ์เกี่ยวกับสมุนไพรในท้องถิ่น
2. นักเรียนมีทักษะในการสำรวจและบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสมุนไพรในท้องถิ่น
3. นักเรียนนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม
4. นักเรียนมีทัศนคติที่ดีจากการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
5. นักเรียนเกิดความรัก ความภาคภูมิใจ ความผูกพันต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเองอันก่อให้เกิดการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ดำรงอยู่ต่อไป
6. นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนได้
7. นักเรียนเข้าใจหลักภาษาไทย สามารถอ่าน และเขียนอธิบายกิจกรรมต่างๆในหน่วยการเรียนรู้ และสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้
8. นักเรียนเข้าใจศัพท์ภาษาอังกฤษ สามารถสื่อสารเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจได้

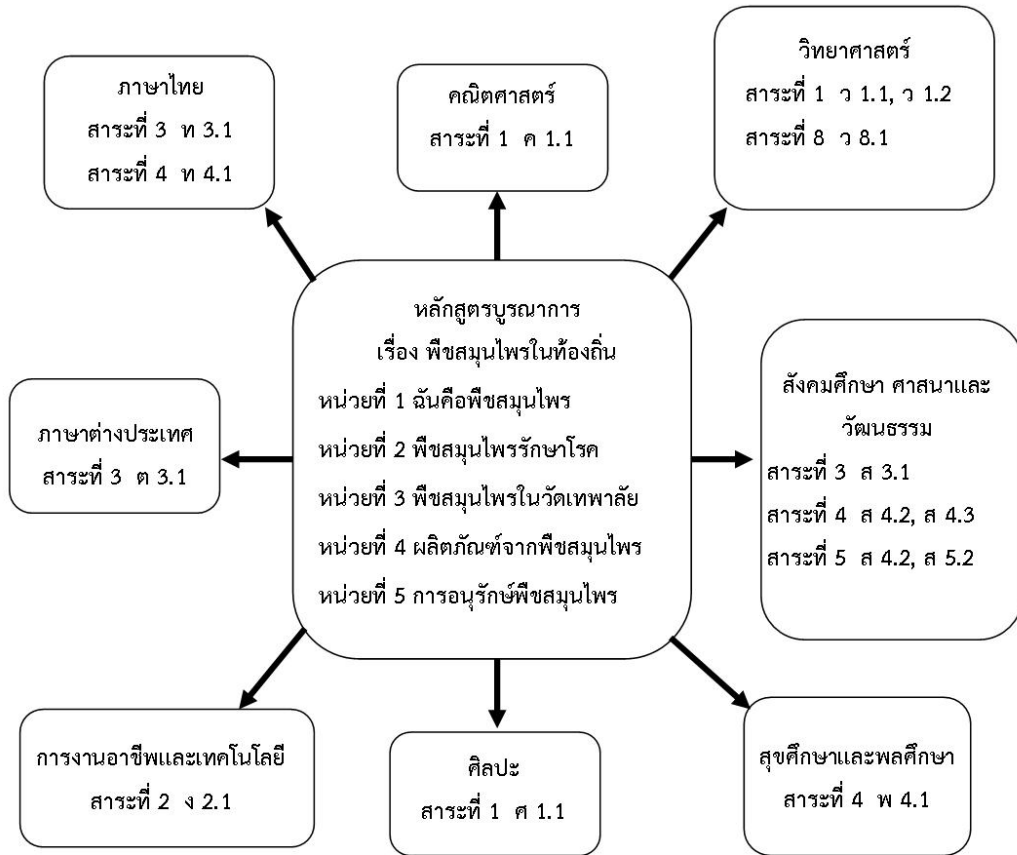
3. สารและมาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรบูรณาการเรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 นำเนื้อหา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ซึ่งก็คือ พืชสมุนไพรในท้องถิ่น เป็นฐานในการจัดทำ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน โดยครูสามารถที่จะนำกลุ่มสาระ การเรียนรู้ทั้ง 8 สาระตามกรอบของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 เข้ามาผนวก ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอนได้ อย่างไรก็ตามสาระแกน หลักของหลักสูตรบูรณาการนี้จะเป็น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และสามารถเชื่อมโยงกับกลุ่มสาระอื่นๆ ได้ดังนี้

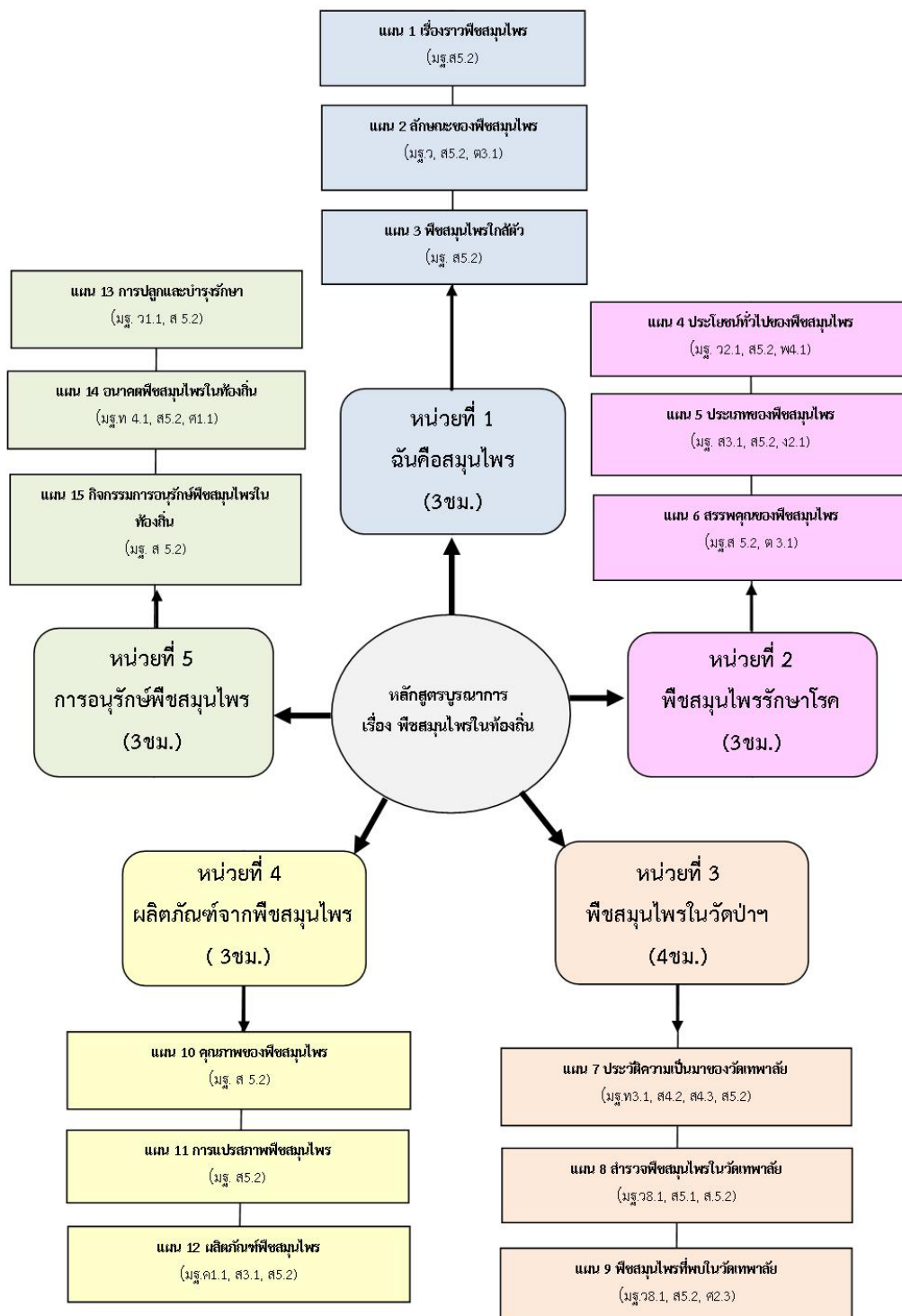
1. เชื่อมโยงกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพราะมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่ต้องอาศัย ทักษะทางภาษา เช่น การเขียนข้อความในใบงานและการนำเสนอผลการศึกษาเกี่ยวกับพืชสมุนไพร
2. เชื่อมโยงกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะในเรื่องการวาดภาพพืชสมุนไพร และการจัดป้าย นิทรรศการให้ชุมชนเข้าถึงความรู้ ความสำคัญและประโยชน์ของพืชสมุนไพร
3. เชื่อมโยงกับกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ในการจัดการ การทำงาน เป็นกลุ่ม การแสวงหาความรู้ สามารถแก้ปัญหาในการทำงาน รักการทำงานและมีเจตคติที่ดีต่องาน
4. เชื่อมโยงกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เพื่อส่งเสริมในการให้ความสำคัญ และประโยชน์ของการนำพืชสมุนไพรมาใช้ในการรักษาสุขภาพอนามัย
5. เชื่อมโยงกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศในการระบุตัวอักษร เสียงตัวอักษรที่ เป็นคำศัพท์เกี่ยวกับพืชสมุนไพร

4. โครงสร้างเนื้อหา

การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งเป็นชุดกิจกรรมที่ได้พัฒนาขึ้น โดยปรับเนื้อหาโครงสร้างให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ที่เน้นกระบวนการสร้างสรรค์และบูรณาการ ความรู้ภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และบูรณาการร่วมกับกลุ่มสาระ อื่นๆอีก 7 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สุขศึกษาและ พลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ โดยกำหนดเวลาเรียนทั้งหมด 18 ชั่วโมง โดยมีรายละเอียด ดังภาพที่ 4.1 และ ตารางที่ 4.2 ดังนี้

ภาพที่ 4.1 โครงสร้างหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พิษสมุนไพรมีในท้องถิ่น

ภาพที่ 4.2 แผนผังหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น

5. อัตราเวลาเรียน

หลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กำหนดให้ใช้เวลาเรียน จำนวน 18 ชั่วโมง (รวมทดสอบก่อนและหลังเรียน) ซึ่งกำหนดอัตราเวลาเรียนไว้ดังตาราง นี้

ตารางที่ 4.14 อัตราเวลาเรียนหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	อัตราเวลาเรียน (ชั่วโมง)
แบบทดสอบก่อนเรียน	-	-
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ฉันทคือพืชสมุนไพร	แผน 1 เรื่องราวพืชสมุนไพร แผน 2 ลักษณะของพืชสมุนไพร แผน 3 พืชสมุนไพรใกล้ตัว	3
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พืชสมุนไพรรักษาโรค	แผน 4 ประโยชน์ทั่วไปของพืชสมุนไพร แผน 5 ประเภทของพืชสมุนไพร แผน 6 สรรพคุณของพืชสมุนไพร	3
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 พืชสมุนไพรในวัดเทพาจารย์	แผน 7 ประวัติความเป็นมาของวัดเทพาจารย์ แผน 8 สำรวจพืชสมุนไพรในวัดเทพาจารย์ แผน 9 พืชสมุนไพรที่พบในวัดเทพาจารย์	4
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ผลิตภัณฑ์จากพืชสมุนไพร	แผน 10 คุณภาพของพืชสมุนไพร แผน 11 การแปรรูปพืชสมุนไพร แผน 12 ผลิตภัณฑ์พืชสมุนไพรในท้องถิ่น	3
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การอนุรักษ์พืชสมุนไพร	แผน 13 การปลูกและบำรุงรักษา แผน 14 อนาคตพืชสมุนไพรในท้องถิ่น แผน 15 การอนุรักษ์พืชสมุนไพรในท้องถิ่น	3
แบบทดสอบหลังเรียน	-	1
รวม		18

6. คำอธิบายรายวิชา รหัสวิชา ส12201

คำอธิบายหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน โดยได้บูรณาการเนื้อหา สาระและกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ โดยหลักสูตรบูรณาการนี้จะเพิ่มความรู้ความเข้าใจในด้ายความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม และทักษะกระบวนการที่นักเรียนจะได้รับจากกิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดหลักสูตรบูรณาการ

นอกจากนั้นผู้สอนได้จัดทำนวัตกรรมขึ้นเพื่อประกอบการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร บูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น โดยหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มี 5 หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ฉันทคือพืชสมุนไพร

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง พืชสมุนไพรรักษาโรค

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง พืชสมุนไพรในวัดเทพาลัย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ผลิตภัณฑ์จากพืชสมุนไพร

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การอนุรักษ์พืชสมุนไพร

ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 15 แผน รวมเวลา 18 ชั่วโมง

7. แนวการจัดการเรียนรู้

1. การจัดการเรียนรู้ ครูต้องชี้แจงให้นักเรียนเห็นถึงสภาพปัญหาความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนการสอนตามหลักสูตรนี้
2. การจัดตารางเรียน ครูสามารถยืดหยุ่นตามความเหมาะสมตามเนื้อหาที่เรียนในแต่ละครั้ง
3. การจัดการเรียนรู้ โดยเน้นให้นักเรียนฝึกปฏิบัติจริง เรียนรู้จากสภาพจริง มีประสบการณ์ตรง สัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมุ่งเน้นการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะในการคิด การค้นคว้า แสวงหาความรู้ สร้างความรู้ด้วยตนเอง และทักษะของการทำงานร่วมกัน
4. การจัดการเรียนรู้สามารถใช้ภาษาถิ่นได้เพื่อให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่เรียนอย่างลึกซึ้งและตรงประเด็น
5. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้เน้นความประหยัด มีอยู่ในท้องถิ่นและมีความปลอดภัยในการใช้งาน

6. ควรเชิญวิทยากรหรือผู้รู้ในท้องถิ่นที่มีความชำนาญเรื่องสมุนไพรมาสาธิตให้ความรู้และนำนักเรียนปฏิบัติจริง ซึ่งจะเป็นผลดีให้นักเรียนรู้สึกสนใจจากการได้เปลี่ยนบรรยากาศการเรียนรู้นักเรียน
7. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้วิจารณ์และประเมินผลงานของตนเองและของเพื่อน
8. ครูควรสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เช่น ความขยัน ความซื่อสัตย์ ความประหยัด ความอดทน และความภาคภูมิใจในท้องถิ่นในการสอนแต่ละครั้ง
9. ควรมีการจัดแสดงผลงานของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง
10. ทางโรงเรียนควรต้องมีการประสานกับชุมชนเพื่อที่จะขอความร่วมมือดำเนินการจัดการเรียนรู้ในเรื่องนี้ให้กับนักเรียน ขณะเดียวกันทางโรงเรียนก็ควรปรับตารางสอนเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถออกไปศึกษาในแหล่งการเรียนรู้ได้
11. โรงเรียนและชุมชนควรได้ร่วมกันติดตามผลการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำผลการทดลองมาปรับปรุงการเรียนการสอน และร่วมกันเผยแพร่ข้อมูลที่ได้มาเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตร

8. แหล่งการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้

ในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น นักเรียนและครูสามารถศึกษาหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ดังนี้

1. ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้านด้านพืชสมุนไพร
2. แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ซึ่งได้แก่ สวนสมุนไพรวัดเทพาลัย ตำบลเทพาลัย อำเภอดง จังหวัดนครราชสีมา
3. แหล่งวิทยากรต่างๆ เช่น ห้องสมุด
4. สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ เช่น ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เอกสารตำรา แผ่นพับ วารสาร หนังสือพิมพ์
5. สื่อเทคโนโลยี เช่น อินเทอร์เน็ต วีดิทัศน์ คอมพิวเตอร์

9. แนวการวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้าทางการเรียนของผู้เรียน ที่ครอบคลุมด้านความรู้/ทักษะกระบวนการ/คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม โดยใช้วิธีการประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการและเครื่องมือ ดังนี้

1. การประเมินผลก่อนเรียน

1.1 ทดสอบก่อนเรียน เป็นการประเมินผลความรู้ในเรื่องที่จะเรียนก่อนซึ่งจะนำผลการประเมินนี้ไปใช้ในการเปรียบเทียบผลการเรียน ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรม การเรียน การวางแผนจัดการเรียนรู้

1.2 เครื่องมือวัด ได้แก่ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน

2. การประเมินผลระหว่างเรียน

2.1 การประเมินผลปฏิบัติ เป็นการประเมินที่ใช้แนวทางการประเมินให้สอดคล้องกับ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยเลือกวิธีการประเมินที่หลากหลายตามสภาพจริง ให้สอดคล้องกับกิจกรรมที่กำหนดให้ผู้เรียนปฏิบัติเป็นรายบุคคล/กลุ่ม และประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน

2.2 เครื่องมือวัด ได้แก่ แบบประเมินทักษะการปฏิบัติ แบบสังเกตพฤติกรรม

2.3 กำหนดเกณฑ์การประเมิน ต้องมีการปฏิบัติไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียน และต้องปฏิบัติผ่านไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

3. การประเมินผลหลังเรียน

3.1 ทดสอบหลังเรียน เป็นการประเมินผู้เรียนในเรื่องที่ได้เรียนจบแล้วเพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังหรือไม่ เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับผลการประเมินก่อนเรียนแล้วทำให้ทราบถึงศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน และประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3.2 เครื่องมือวัด ได้แก่ แบบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน (ใช้เครื่องมือชุดเดียวกันกับการประเมินก่อนเรียน) และแบบวัดความพึงพอใจหลังเรียน

3.3 กำหนดเกณฑ์การประเมิน ต้องผ่านร้อยละ 80 ของแบบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน และเจตคติผ่านร้อยละ 80

เกณฑ์การวัดผลประเมินผล

ด้านความรู้ (K)

วิธีการและการประเมินผล	เครื่องมือวัดและประเมินผล	เกณฑ์การวัด
1. การทำแบบทดสอบหลังเรียน	แบบทดสอบหลังเรียน	ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80
2. สังเกตจากคำถามและการแสดงความคิดเห็น การให้ข้อเสนอแนะและการอภิปรายร่วมกัน	แบบประเมินพฤติกรรม ข้อมูลการนำเสนอ	ผ่านเกณฑ์คุณภาพเฉลี่ย 2 ขึ้นไป
3. ตรวจสอบผลงานการสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับกิจกรรมที่ปฏิบัติเรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น	แบบประเมินการทำงานกลุ่ม	ผ่านเกณฑ์คุณภาพเฉลี่ย 2 ขึ้นไป

ด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม (A)

วิธีการและการประเมินผล	เครื่องมือวัดและประเมินผล	เกณฑ์การวัด
1. สังเกตความสนใจและความตั้งใจ	แบบสังเกตพฤติกรรม	ผ่านเกณฑ์คุณภาพเฉลี่ย 2 ขึ้นไป
2. สังเกตพฤติกรรมนักเรียนด้าน ความรับผิดชอบ ความรอบคอบ ความซื่อสัตย์ การตรงต่อเวลา	แบบประเมินพฤติกรรม	ผ่านเกณฑ์คุณภาพเฉลี่ย 2 ขึ้นไป

ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)

วิธีการและการประเมินผล	เครื่องมือวัดและประเมินผล	เกณฑ์การวัด
1. สังเกตขณะทำกิจกรรม	แบบสังเกต	ผ่านเกณฑ์คุณภาพเฉลี่ย 2 ขึ้นไป
2. ตรวจสอบผลงานตามใบกิจกรรม	แบบฝึกกิจกรรม	ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80
3. สังเกตพฤติกรรมการนำไปใช้ประโยชน์	แบบประเมินพฤติกรรม	ผ่านเกณฑ์คุณภาพเฉลี่ย 2 ขึ้นไป

ตอนที่ 3 ผลการประเมินหลักสูตรก่อนนำไปทดลองใช้

การประเมินหลักสูตรบูรณาการโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (ภาคผนวก ก หน้า 373-374) เป็นผู้ประเมิน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านความสอดคล้องขององค์ประกอบของหลักสูตร ด้านความเหมาะสมของหลักสูตร สำหรับผลการศึกษานำร่องเพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตร ใช้การศึกษานำร่องแบบกลุ่มเดี่ยว (1:1) กลุ่มเล็ก (1:9) และการศึกษานำร่องภาคสนาม (1:30) โดยใช้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนชุมชนบ้านวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 เป็นกลุ่มที่ใช้ศึกษานำร่อง ได้ผลดังต่อไปนี้

1. การประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบของหลักสูตร

การประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบของหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพร ในท้องถิ่น ได้ผลการประเมิน ดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

N = 5

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ปัญหาและความจำเป็นกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	5.00	.00	มากที่สุด
2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับผลการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ที่ 1	4.80	0.45	มากที่สุด
3. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับผลการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ที่ 2	4.60	0.55	มากที่สุด
4. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับผลการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ที่ 3	4.80	0.45	มากที่สุด
5. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับผลการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ที่ 4	4.80	0.45	มากที่สุด
6. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับผลการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ที่ 5	5.00	0.00	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.83	0.20	มากที่สุด
7.ความสอดคล้องภายในของหน่วยการเรียนรู้ที่ 1			
7.1 ผลการเรียนรู้กับสาระการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
7.2 สาระการเรียนรู้กับกระบวนการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
7.3 กระบวนการจัดการเรียนรู้กับสื่อการเรียนรู้	4.40	0.55	มากที่สุด
7.4 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังกับการประเมิน	4.80	0.45	มากที่สุด
7.5 ผลการเรียนรู้กับกระบวนการจัดการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.60	0.40	มากที่สุด

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

N = 5

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
8.ความสอดคล้องภายในของหน่วยการเรียนรู้ที่ 2			
8.1 ผลการเรียนรู้กับสาระการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
8.2 สาระการเรียนรู้กับกระบวนการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
8.3 กระบวนการจัดการเรียนรู้กับสื่อการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
8.4 ผลการเรียนรู้กับการประเมิน	5.00	0.00	มากที่สุด
8.5 ผลการเรียนรู้กับกระบวนการจัดการเรียนรู้	4.40	0.55	มาก
เฉลี่ย	4.72	0.23	มากที่สุด
9.ความสอดคล้องภายในของหน่วยการเรียนรู้ที่ 3			
9.1 ผลการเรียนรู้กับสาระการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
9.2 สาระการเรียนรู้กับกระบวนการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
9.3 กระบวนการจัดการเรียนรู้กับสื่อการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
9.4 ผลการเรียนรู้กับการประเมิน	4.80	0.45	มากที่สุด
9.5 ผลการเรียนรู้กับกระบวนการจัดการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.76	0.09	มากที่สุด
10.ความสอดคล้องภายในของหน่วยการเรียนรู้ที่ 4			
10.1 ผลการเรียนรู้กับสาระการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
10.2 สาระการเรียนรู้กับกระบวนการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
10.3 กระบวนการจัดการเรียนรู้กับสื่อการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
10.4 ผลการเรียนรู้กับการประเมิน	4.40	0.55	มาก
10.5 ผลการเรียนรู้กับกระบวนการจัดการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.63	0.11	มากที่สุด

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

N = 5

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
11.ความสอดคล้องภายในของหน่วยการเรียนรู้ที่ 5			
11.1 ผลการเรียนรู้กับสาระการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
11.2 สาระการเรียนรู้กับกระบวนการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
11.3 กระบวนการจัดการเรียนรู้กับสื่อการเรียนรู้	5.00	0.0	มากที่สุด
11.4 ผลการเรียนรู้กับการประเมิน	4.60	0.55	มากที่สุด
11.5 ผลการเรียนรู้กับกระบวนการจัดการเรียนรู้	4.40	0.55	มาก
เฉลี่ย	4.72	0.23	มากที่สุด
หลักสูตรทั้งฉบับมีค่าความสอดคล้องขององค์ประกอบ	4.72	0.14	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.15 ผลการประเมินหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการใช่วิธีประเมินความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เมื่อนำผลมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความสอดคล้องขององค์ประกอบของหลักสูตรทั้งฉบับ ผลการศึกษา พบว่า ค่าความสอดคล้องขององค์ประกอบของหลักสูตรทั้งฉบับ มีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.72$, S.D.=.014) เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับปัญหาและความจำเป็นกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับผลการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ทั้ง 5 หน่วย พบว่ามีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.83$, S.D.=.207) และเมื่อแยกพิจารณาความสอดคล้องภายในของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ พบว่า ความสอดคล้องภายในของหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 พืชสมุนไพรในวัดเทพาลัย มีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.76$, S.D.=.09) รองลงมา ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พืชสมุนไพรรักษาโรค ($\bar{X}=4.72$, S.D.=.23) และ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การอนุรักษ์พืชสมุนไพร ($\bar{X}=4.72$, S.D.=.23) สำหรับหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ผลิตภัณฑ์จากพืชสมุนไพร ($\bar{X}=4.63$, S.D.=.11) และหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ฉนั้นคือพืชสมุนไพร ($\bar{X}=4.60$, S.D.=.40)

2. การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร

การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้ผลการประเมิน ดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรบูรณาการ

เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

N = 5

ข้อที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ปัญหาและความจำเป็นของหลักสูตร				
1	ระบุความจำเป็น	4.80	0.45	มากที่สุด
2	ระบุปัญหาสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในสังคม	4.80	0.45	มากที่สุด
3	ความสมเหตุสมผลของความจำเป็นของหลักสูตรกับปัญหาและความต้องการของสังคม	4.80	0.45	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.80	0.30	มากที่สุด
2. หลักการของหลักสูตร				
1	มีความเหมาะสม	4.60	0.55	มากที่สุด
2	มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ	4.80	0.45	มากที่สุด
3	มีทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานรองรับการกำหนดหลักการ	4.40	0.55	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.60	0.15	มากที่สุด
3. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร				
1	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรชัดเจนเข้าใจง่าย	4.60	0.55	มากที่สุด
2	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	5.00	0.00	มากที่สุด
3	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
4	จุดมุ่งหมายส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความคิด ความรู้สึก และด้านการปฏิบัติ	4.20	0.45	มาก
	เฉลี่ย	4.70	0.11	มากที่สุด

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

N = 5

ข้อที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
4. เนื้อหาของหลักสูตร				
	หน่วยที่ 1 ฉันทิอพิชสมุนไพโร			
1	สาระสำคัญเหมาะสมกับวัยของนักเรียนมีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4.80	0.45	มากที่สุด
2	ผลการเรียนรู้ ประเมินผลได้ ข้อความเข้าใจง่ายเหมาะสมกับวัย ของนักเรียน สามารถสอนให้บรรลุระดับพฤติกรรม	4.60	0.55	มากที่สุด
3	สาระการเรียนรู้ใจความถูกต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เหมาะ กับระดับชั้นของนักเรียน เวลาเหมาะสม มีความชัดเจนไม่สับสน น่าสนใจ	4.40	0.55	มาก
4	กระบวนการจัดการเรียนรู้เรียงลำดับกิจกรรมได้ชัดเจน สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
5	สื่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ สนองผล การเรียนรู้ นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ ช่วยประหยัดเวลาใน การสอน	4.80	0.45	มากที่สุด
6	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ใช้เครื่องมือวัดผลได้เหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.73	0.25	มากที่สุด

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

N = 5

ข้อที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
4. เนื้อหาของหลักสูตร				
หน่วยที่ 2 พืชสมุนไพรรักษาโรค				
1	สาระสำคัญเหมาะสมกับวัยของนักเรียนมีความชัดเจน เข้าใจ ง่าย	4.80	0.45	มากที่สุด
2	ผลการเรียนรู้ ประเมินผลได้ ข้อความเข้าใจง่ายเหมาะสมกับวัย ของนักเรียน สามารถสอนให้บรรลุระดับพฤติกรรม	4.80	0.45	มากที่สุด
3	สาระการเรียนรู้มีความถูกต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เหมาะ กับระดับชั้นของนักเรียน เวลาเหมาะสม มีความชัดเจนไม่สับสน น่าสนใจ	5.00	0.00	มากที่สุด
4	กระบวนการจัดการเรียนรู้เรียงลำดับกิจกรรมได้ชัดเจน สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
5	สื่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ สนองผลการเรียนรู้ นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ ช่วยประหยัดเวลาในการสอน	4.40	0.55	มากที่สุด
6	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ ใช้เครื่องมือวัดผลได้เหมาะสม	4.80	0.45	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.77	0.15	มากที่สุด

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

N = 5

ข้อที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
4. เนื้อหาของหลักสูตร				
	หน่วยที่ 3 พืชสมุนไพรในวัดเทพาลัย			
1	สาระสำคัญเหมาะสมกับวัยของนักเรียนมีความชัดเจนเข้าใจง่าย	4.80	0.45	มากที่สุด
2	ผลการเรียนรู้ ประเมินผลได้ ข้อความเข้าใจง่ายเหมาะสมกับวัยของนักเรียน สามารถสอนให้บรรลุระดับพฤติกรรม	4.40	0.55	มาก
3	สาระการเรียนรู้ใจความถูกต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เหมาะกับระดับชั้นของนักเรียน เวลาเหมาะสม มีความชัดเจน ไม่สับสน น่าสนใจ	4.40	0.55	มาก
4	กระบวนการจัดการเรียนรู้เรียงลำดับกิจกรรมได้ชัดเจน สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
5	สื่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ สนองผล การเรียนรู้ นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ ช่วยประหยัดเวลาในการสอน	4.80	0.45	มากที่สุด
6	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สอดคล้องกับสาระ การเรียนรู้ สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ใช้เครื่องมือวัดผลได้เหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.73	0.19	มากที่สุด

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

N = 5

ข้อที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
4. เนื้อหาของหลักสูตร				
	หน่วยที่ 4 ผลลัพธ์จากพืชสมุนไพร			
1	สาระสำคัญเหมาะสมกับวัยของนักเรียนมีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4.80	0.45	มากที่สุด
2	ผลการเรียนรู้ ประเมินผลได้ ข้อความเข้าใจง่ายเหมาะสมกับวัยของนักเรียน สามารถสอนให้บรรลุระดับพฤติกรรม	4.80	0.45	มากที่สุด
3	สาระการเรียนรู้ใจความถูกต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เหมาะกับระดับชั้นของนักเรียน เวลาเหมาะสม มีความชัดเจน ไม่สับสน น่าสนใจ	5.00	0.00	มากที่สุด
4	กระบวนการจัดการเรียนรู้เรียงลำดับกิจกรรมได้ชัดเจน สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
5	สื่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ สนองผล การเรียนรู้ นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ ช่วยประหยัดเวลาในการสอน	4.80	0.45	มากที่สุด
6	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สอดคล้องกับสาระ การเรียนรู้ สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ใช้เครื่องมือวัดผลได้เหมาะสม	4.80	0.45	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.80	0.22	มากที่สุด

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

N = 5

ข้อที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
4. เนื้อหาของหลักสูตร				
หน่วยที่ 5 การอนุรักษ์พืชสมุนไพร				
1	สาระสำคัญเหมาะสมกับวัยของนักเรียนมีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4.40	0.55	มาก
2	ผลการเรียนรู้ ประเมินผลได้ ข้อความเข้าใจง่ายเหมาะสมกับวัยของนักเรียน สามารถสอนให้บรรลุระดับพฤติกรรม	4.80	0.45	มากที่สุด
3	สาระการเรียนรู้ใจความถูกต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เหมาะกับระดับชั้นของนักเรียน เวลาเหมาะสม มีความชัดเจน ไม่สับสน น่าสนใจ	4.80	0.45	มากที่สุด
4	กระบวนการจัดการเรียนรู้เรียงลำดับกิจกรรมได้ชัดเจน สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	4.40	0.55	มาก
5	สื่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ สนองผล การเรียนรู้ นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อช่วยประหยัดเวลาในการสอน	4.80	0.45	มากที่สุด
6	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สอดคล้องกับสาระ การเรียนรู้ สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ใช้เครื่องมือวัดผลได้เหมาะสม	4.60	0.55	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.63	0.27	มากที่สุด
5. แนวทางการจัดการเรียนการสอน				
1	วิธีการจัดการเรียนการสอนที่นำเสนอมีความเหมาะสม	4.80	0.45	มากที่สุด
2	เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน	4.60	0.55	มากที่สุด
3	กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
4	ใบความรู้และใบงานมีความเหมาะสมในการนำไปใช้	4.80	0.45	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.80	0.11	มากที่สุด

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

N = 5

ข้อที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
6. แนวทางในการประเมินผลของหลักสูตร				
1	การประเมินเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
2	การวัดผลสัมฤทธิ์ตรงตามผลการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
3	การประเมินตรงตามหลักการพุทธิพิสัยจิตพิสัยและทักษะพิสัย เครื่องมือมีคุณภาพเหมาะสมกับการประเมิน	4.80	0.45	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.73	0.43	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.73	0.06	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.16 ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพร ในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการใช่วิธีประเมินความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เมื่อนำผลมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเหมาะสม ที่แยกเป็นรายด้าน คือ ด้านปัญหาและความจำเป็นของหลักสูตร ด้านหลักการของหลักสูตร ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร ด้านแนวทางการจัดการเรียนการสอน และ ด้านแนวทางในการวัดและประเมินผล ผลการศึกษา พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, S.D.=.06) แยกเป็นรายด้านได้ดังนี้

ด้านปัญหาและความจำเป็นของหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, S.D.=.30) ด้านหลักการของหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D.=.15) ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D.=.11) ด้านแนวทางการจัดการเรียนการสอน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.48$, S.D.=.11) และ ด้านแนวทางในการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, S.D.=.43)

สำหรับการวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเหมาะสมด้านเนื้อหาของหน่วยการเรียนรู้ที่ 1-5 พบว่า ทุกหน่วยการเรียนรู้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และพบว่า ความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ผลผลิตจากพืชสมุนไพร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, S.D.=.19) รองลงมาได้แก่หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พืชสมุนไพรรักษาโรค มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D.=.15) หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ฉันทคือพืชสมุนไพรและหน่วยที่ 3 พืชสมุนไพรในวัดเทพลีลย์ มีความเหมาะสมเท่ากัน ($\bar{X} = 4.73$, S.D.=.25) และ ($\bar{X} = 4.73$, S.D.=.19) ตามลำดับ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การอนุรักษ์พืชสมุนไพร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D.=.27)

3. ผลการวิเคราะห์การศึกษานำร่องหลักสูตรแบบบูรณาการ

การดำเนินการในขั้นตอนนี้เป็นการนำหลักสูตรบูรณาการที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้วไปทดลองศึกษานำร่อง (Pilot study) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคระหว่างการใช้หลักสูตรก่อนนำไปทดลองใช้จริง ตลอดจนเพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์ 80/80 ได้ผลการศึกษา ดังนี้

การหาประสิทธิภาพของหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จากการนำไปทดลองศึกษานำร่องกับนักเรียนที่กำลังศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนชุมชนบ้านวัด ตำบลเทพาลัย อำเภอดงบัง จังหวัดสุพรรณบุรี เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 โดยทำการทดลองกับกลุ่มทดลองจำนวน 3 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (1:1) กลุ่มทดลองแบบกลุ่มเล็ก (1:9) กลุ่มทดลองแบบกลุ่มใหญ่ (1:30)

ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำและพัฒนาหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ จากการศึกษา ทฤษฎีแนวคิด หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้ทำการประเมินโครงสร้างหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น โดยผู้เชี่ยวชาญ ปรากฏว่าได้หลักสูตรมีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$, $S.D = 0.14$) (รายละเอียดในภาคผนวก ง หน้า 387) และหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, $S.D = 0.06$) (รายละเอียดในภาคผนวก ง หน้า 388)

จากนั้นได้แก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วทำการทดลองกับกลุ่มทดลอง (ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง) โดยทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (One to One Testing) จำนวน 3 คน ทดลองแบบกลุ่มเล็ก (Small Group Testing) จำนวน 9 คน และทดลองแบบกลุ่มใหญ่ภาคสนาม (Field Testing) จำนวน 30 คน โดยมีเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ 85.17/72.22, 85.78/77.78, 86.03/80.22 ตามลำดับ (รายละเอียดในภาคผนวก ง หน้า 3338-351) ผลการศึกษานำร่องโดยทดลองแบบกลุ่มใหญ่ภาคสนาม (Field Testing) จำนวน 30 คน ดังแสดงในตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 การหาประสิทธิภาพของหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น
 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวนนักเรียน 30 คน (การศึกษานำร่อง)

N = 30

หน่วย ที่	จำนวน นักเรียน (คน)	คะแนนระหว่างการใช้ หลักสูตร				คะแนนจากการทดสอบ หลังใช้หลักสูตร		
		คะแนน เต็ม(40)	คะแนน ที่ได้	\bar{X}	E ₁	คะแนน เต็ม	\bar{X}	E ₂
1	30	1,200	954	31.80	79.50	10	7.53	75.33
2	30	1,200	1,008	33.60	84.00	10	8.16	81.67
3	30	1,200	1,041	34.70	86.75	10	8.43	84.33
4	30	1,200	1,068	35.60	89.00	10	8.53	85.33
5	30	1,200	1,091	36.37	90.92	10	8.87	88.67
รวม		6,000	5,162	172.07	430.17	50	41.53	415.33
		รวมเฉลี่ย	1,032.40	34.41	86.03	10	8.31	83.07
		ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน				30	24.03	80.22

จากตารางที่ 4.17 แสดงให้เห็นว่า หลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 5 หน่วย มีค่าเฉลี่ยคะแนนระหว่างการใช้หลักสูตร มีค่า 31.80- 36.37 คิดเป็นร้อยละ 79.50-90.92 และค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้หลักสูตร เท่ากับ 24.03 คิดเป็นร้อยละ 80.22 นั่นคือ หลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ 86.03/80.22 หากพิจารณาคะแนนระหว่างการใช้หลักสูตรเป็นรายหน่วยจะเห็นว่า มีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 โดยเฉพาะหน่วยที่ 3 (90.92) ทั้งนี้เนื่องจากหน่วยที่ 3 เป็นการสำรวจพืชสมุนไพรในวัดเทพาลัย นักเรียนได้เห็นพืชสมุนไพรจริงในแหล่งเรียนรู้ชุมชน ทำให้มีความสนใจใฝ่เรียนรู้มากขึ้น นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายจึงทำให้มีคะแนนระหว่างเรียนสูง ซึ่งค่า E₁ หรือ E₂ ที่คำนวณได้จากการทดสอบประสิทธิภาพ มีค่าใกล้เคียงกันและเป็นไปตามเกณฑ์ค่าความคลาดเคลื่อนที่ตั้งไว้เท่ากับร้อยละ 2.5 ซึ่งเป็นตัวชี้ที่จะยืนยันได้ว่า นักเรียนได้มีการเปลี่ยนพฤติกรรมต่อเนื่องตามลำดับขั้นหรือไม่ก่อนที่จะมีการเปลี่ยนพฤติกรรมขั้นสุดท้าย หรืออีกนัยหนึ่งต้องประกันได้ว่านักเรียนมีความรู้จริง ไม่ใช่ทำกิจกรรมหรือทำข้อสอบและใบงานได้เพราะการเดา

ดังนั้นจึงถือได้ว่าหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ สามารถนำไปทดลองใช้ได้

ตอนที่ 4 ผลการทดลองใช้หลักสูตร

ผลการทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในขั้นตอนการทดลองใช้หลักสูตร ผู้วิจัยได้นำหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 22 คน ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านตะคร้อ (มิตรภาพ 4) จำนวน 5 คน และนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองบัวทุ่ง จำนวน 17 คน โดยทั้ง 2 โรงเรียนนี้อยู่ในกลุ่มพื้นที่การศึกษาเดียวกัน และตั้งอยู่บริเวณบริเวณแหล่งเรียนรู้สวนสมุนไพรวัดเทพาลัย ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 สอนในโรงเรียนบ้านหนองบัวทุ่งและแหล่งเรียนรู้ โดยผู้วิจัยทำการสอนด้วยตัวเอง ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1. การหาประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่นแบบบูรณาการ

การหาประสิทธิภาพของหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้ผลการทดลองใช้หลักสูตร ดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 การหาประสิทธิภาพของหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 (กลุ่มตัวอย่าง 22 คน)

N = 22

หน่วย ที่	จำนวน นักเรียน (คน)	คะแนนระหว่างการใช้ หลักสูตร				คะแนนจากการทดสอบ หลังใช้หลักสูตร		
		คะแนนเต็ม (40)	คะแนน ที่ได้	\bar{X}	E_1	คะแนน เต็ม	\bar{X}	E_2
1	22	880	730	33.18	82.95	10	8.14	83.48
2	22	880	760	34.55	86.36	10	8.55	86.67
3	22	880	773	35.14	87.84	10	8.86	87.58
4	22	880	810	36.82	92.05	10	8.95	92.88
5	22	880	828	37.64	94.09	10	9.27	94.55
รวม		4,400	3,901	177.33	443.29	50	43.77	445.16
		รวมเฉลี่ย	780.20	35.47	88.66	10	8.75	89.03
		ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน				30	25.91	86.36

จากตารางที่ 4.18 พบว่า จากการทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 88.66/86.36 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ คือ 80/80

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการใช้หลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 22 คน โดยให้ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนจำนวน 30 ข้อ 30 คะแนน แล้วดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 แล้วจึงทำการทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบ

วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน แล้วทำการเปรียบเทียบตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ทดสอบการแจกแจงปกติเพื่อเลือกใช้สถิติทดสอบ t-test หรือ NPar Tests (Nonparametric Test)

ผลจากการทดสอบการแจกแจงปกติของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้ผลการทดสอบดังตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 แสดงผลการทดสอบการแจกแจงปกติ (Test of Normality) ด้วย Parametric Test ของคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียนโดยใช้หลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 22 คน

การทดสอบการแจกแจงปกติ Tests of Normality

	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
หลังเรียน	.167	22	.114	.926	22	.102
ก่อนเรียน	.182	22	.057	.929	22	.119

a. Lilliefors Significance Correction

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ค่า Sig ก่อนเรียน ($0.057 > 0.05$) เป็นการแจกแจงที่ปกติ ซึ่งถ้าพิจารณาจากกราฟจุดบนกราฟแล้วพบว่าไม่ค่อยเบนออกจากเส้น และ Sig หลังเรียน ($0.114 > 0.05$) เป็นการแจกแจงที่ปกติ ซึ่งถ้าพิจารณาจากกราฟจุดบนกราฟแล้วพบว่าไม่ค่อยเบนออกจากเส้น เช่นเดียวกัน (รายละเอียดในภาคผนวก จ หน้า 395-397)

เนื่องจากค่า Sig มากกว่า .05 ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้ค่าสถิติทดสอบ t-test เป็นการทดสอบสถิติใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตเพื่อทราบค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติ

ขั้นที่ 2 เมื่อทราบว่าเป็นการแจกแจงที่ปกติแล้ว เลือกใช้สถิติทดสอบ t-test (Dependent Samples) ด้วย Paired Samples Test หาค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบค่าวิกฤต เพื่อให้ทราบค่าความมีนัยสำคัญได้ผลการทดสอบดังตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนและหลังใช้หลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

คะแนน	N	\bar{X}	S.D.	t	P
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน	22	14.00	1.45	41.625	.000
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน	22	25.91	1.19		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ค่า p (Sig.=0.000) มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ตั้งไว้ คือ $\alpha = .05$ ดังนั้นคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังใช้หลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น สูงกว่าก่อนใช้หลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 หมายความว่า นำหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น ที่พัฒนาขึ้นมา ใช้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตรด้วยความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ (95%) (รายละเอียดในภาคผนวก จ หน้า 398)

3. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนหลังการใช้หลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น

การวัดความพึงพอใจของนักเรียนหลังการใช้หลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เพื่อต้องการสำรวจระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรว่ามีมากน้อยเพียงใด ซึ่งความพึงพอใจเป็นส่วนหนึ่งที่บ่งบอกว่านักเรียนมีเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น อย่างไรในแต่ละด้าน ทั้งนี้เพื่อผู้วิจัยจะได้นำไปพัฒนา และทำการปรับปรุงต่อไป ซึ่งแบบวัดความพึงพอใจที่นำมาใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างนี้ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญมาแล้วและมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 -1.00 ค่าความเชื่อมั่น 0.82 (รายละเอียดในภาคผนวก ง หน้า 380-383) เมื่อนำแบบวัดความพึงพอใจมาใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างแล้วรวบรวมข้อมูลที่นักเรียนกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามความพึงพอใจภายหลังการใช้

หลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมทางสถิติวิเคราะห์ ดังตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

N = 22

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ระดับของความพึงพอใจ
	ด้านสภาพแวดล้อม			
1	การเรียนตามหลักสูตรบูรณาการนำไปใช้ชีวิตประจำวันได้	4.64	0.49	มากที่สุด
2	หลักสูตรบูรณาการทำให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น	4.73	0.46	มากที่สุด
3	สภาพของชุมชนมีแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับพืชสมุนไพรให้นักเรียนได้ศึกษา	4.55	0.51	มากที่สุด
4	เนื้อหาที่จัดให้นักเรียนมีความสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน	4.68	0.48	มากที่สุด
5	เนื้อหาที่จัดให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.91	0.29	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.70	0.16	มากที่สุด

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

N = 22

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ระดับของ ความพึงพอใจ
	ด้านปัจจัย			
6	นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดเตรียมห้องเรียนและสื่อการเรียนการสอน	4.68	0.48	มากที่สุด
7	สื่อการเรียนการสอนที่ใช้สอนมีความสอดคล้องกับเนื้อหา ของหลักสูตร	4.59	0.59	มากที่สุด
8	วิทยากรและครูผู้สอนหลักสูตรบูรณาการมีความรู้ ความสามารถในวิชาที่สอน	4.77	0.43	มากที่สุด
9	เอกสารความรู้มีจำนวนเพียงพอและง่ายต่อการศึกษา	4.86	0.35	มากที่สุด
10	อัตราเวลาเรียนมีความเหมาะสม	4.95	0.21	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.77	0.15	มากที่สุด
	ด้านกระบวนการ			
11	การจัดกิจกรรมตามหลักสูตรท้องถิ่นแบบบูรณาการเน้นให้ นักเรียนได้ประโยชน์	4.73	0.46	มากที่สุด
12	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับ ความต้องการของท้องถิ่น	4.91	0.29	มากที่สุด
13	นักเรียนมีการวางแผนการทำงานแล้วจึง ลงมือปฏิบัติงาน	4.82	0.39	มากที่สุด
14	นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ	4.64	0.49	มากที่สุด
15	นักเรียนประเมินผลงานของตนเองอย่างสม่ำเสมอ	4.50	0.51	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.72	0.23	มากที่สุด

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

N = 22

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D	ระดับของความพึงพอใจ
	ด้านผลผลิต			
16	นักเรียนได้ประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.59	0.50	มากที่สุด
17	นักเรียนได้ความรู้ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่นไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.68	0.48	มากที่สุด
18	นักเรียนได้ความรู้วิธีการวางแผนและการแก้ปัญหาในการทำงาน	4.50	0.51	มากที่สุด
19	นักเรียนได้ปรับปรุงกระบวนการทำงานให้ดีขึ้นกว่าเดิม	4.73	0.46	มากที่สุด
20	นักเรียนมีทักษะในการศึกษาพืชสมุนไพรได้อย่างถูกต้อง	4.91	0.29	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.68	0.17	มากที่สุด
	เฉลี่ยรวม	4.72	0.13	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.21 เป็นการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่นผู้วิจัยทำการสอบถามนักเรียนภายหลังการเรียนจบตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ โดยใช้วิธีอ่านคำถามให้นักเรียนฟังและอธิบายเพิ่มเติมหากนักเรียนไม่เข้าใจคำถาม ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้หลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น โดยภาพรวม พบว่า นักเรียนมีระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72, S.D = 0.13$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้หลักสูตรบูรณาการ เรื่อง พืชสมุนไพรในท้องถิ่น ทุกด้านในระดับมากที่สุด โดยพบว่าด้านปัจจัยนักเรียนมีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77, S.D = 0.15$) รองลงมาได้แก่ ด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 4.72, S.D = 0.23$) ด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 4.70, S.D = 0.16$) และ ด้านผลผลิต พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68, S.D = 0.17$) (รายละเอียดในภาคผนวก จ หน้า 399)